

“50 godina Europske socijalne povelje: dostignuća i socijalni izazovi pred Hrvatskom i Europom”

**“Od prepreka u poduzetništvu, otvorenosti, tržištu rada i državi
do uživanja gospodarskih i socijalnih prava?
Uloga poslodavaca u kreiranju demokratskog društva”**

11. studenoga 2011.

**Anny Brusić, HUP - Udruga malih i srednjih poduzetnika
direktorica**

Stanje u gospodarstvu

- Gospodarska i financijska kriza: započela 4.kvartal/2008, eksplozija 2009., 2010. nastavak, negativne posljedice na poduzetničku i ulagačku klimu
- Prikrivene slabosti iz razdoblja prije krize postale su otvorene slabosti u razdoblju krize:
- do 2008. model zasnovan na deficitima i zaduživanju, bujanju javnog sektora, zaustavljanju privatizacije, velikom sustavu javnih i državnih poduzeća
- Poticanje investicija i poduzetništva bila je samo deklarirana retorika (dalje raste visoke državne potrošnje, visoki udjel zaposlenih u javnim poduzećima (12,5% u RH: 6,2% u drugim zemljama))
- Poticaji u poljoprivredi i brodogradnji – (od 2002. do 2009. oko 60 milijardi – gotovo pola javnog duga RH, skoro u isto vrijeme 1,4 milijarde za malo i srednje poduzetništvo)

- Pad BDP-a - pad u 2009. za 5.8%, daljnji pad u 2010. godini za 1.5%, realni hrvatski BDP vratiti će se 2011. na razinu iz kraja 2006. godine.
- U strukturi BDP-a izuzetno je nepovoljno - najveći pad investicija i osobne potrošnje, pad javne potrošnje daleko je najmanji
- Daljnji pad industrijske proizvodnje - nakon pada u 2009. od oko 10%, u 2010. je nastavljen pad za 1.5%.
- Osim niske domaće potražnje razlog pada industrijske proizvodnje je i u samoj strukturi industrijske proizvodnje u kojoj značajni udio čine proizvodi s niskom dodanom vrijednošću.
- Graditeljstvo u padu - najveći negativni učinci krize u sektoru graditeljstva s teškim posljedicama na poslovanje i/ili opstanak poduzetnika u tom sektoru. 2011. godine pad građevinskih radova pala za 10 %, 14 % manja vrijednost građevinskih radova

- TURIZAM OPORAVAK - povećan broj ukupnih dolazaka turista za 4.7 % , povećan je broj noćenja za 6.3 %.
- SVAKI DRUGI PODUZETNIK POSLUJE SA GUBITKOM - Hrvatski poduzetnici 2010. ostvarili su ukupnog prihoda manje za 5%, a Bruto dobit smanjena je za 26.5%. Povećan broj poduzetnika koji su 2010. poslovali sa bruto gubitkom; od 90.038 trgovačkih društava 53% je poslovalo s bruto dobiti, poduzetnici za 30,5% smanjili investicije u dugotrajnu imovinu.
- NAJVEĆA NELIKVIDNOST
Nelikvidnost je za poduzetnike, pogotovo male i srednje problem sa kojim se izuzetno teško nose. Nepodmirene obveze pravnih osoba i obrtnika 40 milijardi kuna, (35,9 % više nego 2009).
Dug pravnih osoba prema državi za poreze i doprinose dosegnuo 13,7 milijardi kuna i približio se visini proračunskog deficita. Ukupno 68.300 poslovnih subjekata blokirano, od toga 35% duže od 5 godina, a 26% duže od 1 godine.
Čak je više od 20.000 poslovnih subjekata koji su dugotrajno blokirani, a nemaju nijednog zaposlenog.

Prijedlozi Hrvatske udruge poslodavaca

1. **Makroekonomske i fiskalne mjere:** smanjivanje oporezivanja rada, smanjivanje deficita, rashoda, uskladiti rast dohodaka s rastom produktivnosti, povećanje transparentnosti proračuna, reforma radnog zakonodavstva

2. **Upravljanje državnim poduzećima:** biranje uprava na javnim natječajima, profesionalizacija i depolitizacija upravljanja, restrukturiranje, privatizacija, postavljanje jasnih i kvantitativnih ciljeva uz praćenje i usporedba sa sličnim poduzećima u razvijenim zemljama, smanjenja udjela zaposlenih s 12,5 % na ispod 10%, smanjenje broja javnih i državnih poduzeća na svim razinama vlasti

3. **Reforma teritorijalnog ustroja** s ciljem smanjenja broja jedinica lokalne uprave tj stvaranja ekonomski održivih teritorijalnih cjelina koje mogu osmisliti razvoj i razviti administrativne kapacitete, radi uštede upravljačkih troškova, ustroj na nacionalnoj i lokalnoj razini u funkciji olakšavanja investiranja.

4. **Smanjenje poduzetničkih troškova, jačanje konkurentnosti i izvoza:** nulta tolerancija prema neplaćanjima – implementacija EU direktive, pojednostavljenje i smanjenje troškova likvidacije, produžetak rokova plaćanja PDV-a s 30 na 60 dana, produžetak rokova plaćanja carine s 10 na 30 dana, radikalno smanjenje neporeznih nameta, ukidanje obaveznog doprinosa za HGK, donošenje novih propisa uz procjenu učinaka propisa, smanjenje administracije, jača orijentacija HBOR-a prema izvozniciima, provođenje regulatorne giljotine itd.)

5. Jačanje malih i srednjih poduzeća: učvršćivanje veza između velikih i malih poduzeća, poseban porezni tretman malih poduzeća kroz uvođenje zaštitne kamate ili niže stope poreza na dobit ili plaćanje poreza samo po isplati dobiti

6. Institucionalne reforme: reforma javne uprave, pravosuđa, zdravstva, obrazovanja, učinkovito korištenje EU fondova

Tržište rada

- kriza značajno utjecala na tržište rada u RH
- rezultat - povećanje nezaposlenosti, gubitak radnih mjesta
- **240.000** nezaposlenih - prosinac **2008.** godine
- **330.130** nezaposlenih - ožujak **2011.** godine
- oko 80.000 izgubljenih radnih mjesta, uglavnom u privatnom sektoru, manje u državnom i javnom
- najveći gubitak radnih mjesta u prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo, uslugama smještaja i pripreme hrane, građevinarstvu
- nezaposlenost porasla u svim dobnim skupinama - najviše 60 i više godina, 30-34 godine i 20-24 godine

Nova radna mjesta nedovoljno se brzo stvaraju u odnosu na izgubljena

Prosinac 2010. 5 izgubljenih radnih mjesta : 1 novo radno mjesto

- novonezaposlenih **26.735** (5 puta više nezaposlenih nego potreba za radnim mjestima)
- potreba za radnim mjestima **5.416** (obrazovanje, prerađivačka industrija, pružanje smještaja i pripreme hrane, zdravstvena zaštita i socijalna skrb i trgovina na veliko i malo)

Rujan 2011. 1,6 izgubljenih radnih mjesta : 1 novo radno mjesto

- novonezaposlenih **31.429**
- zaposleno **19.472** (iako otišlo iz evidencije 33.107 osoba)

Zaustavljen negativni trend (sezonsko zapošljavanje u poljoprivredi i u turizmu, javni radovi).

Nema stvarnog potencijala za apsorpciju izgubljenih radnih mjesta tijekom krize.

Stanje zaposlenost i nezaposlenost

- **4.422.536 stanovnika** u RH
- **1.417.900 zaposlenih**
- **1.210.289 umirovljenika** (rujan), u dvije godine se broj povećao za 50.000 (50.000 lažnih invalidskih mirovina, više od 40% umirovljenika ispod 59 godina života, samo 15% umirovljenika radilo puni radni vijek tj. "zaradilo" mirovinu)
- **283.667 nezaposlenih** (rujan); **struktura nepovoljna**:
 - nezaposleni prema dobi: do 24. godine života **18 %**, od 25 do 34 godine **24%**, od 35 do 44 godine 19%, od 45 do 54 godine 22 % te iznad 55 godina 15,1 %
 - nezaposleni prema obrazovanju: strukovna zanimanja od 3 godine, KV i NKV (**34 %**), SSS (**27,8%**), osnovna škola (22,8), bez škole (5,6%) i viša i VSS (10 %)

Poduzetništvo - čarobni štapić za otvaranje radnih mjesta

- *"Poduzetništvo je proces u kojem se stvara nešto vrijedno skoro ni iz čega"* jedna od najpoznatijih definicija poduzetništva (Jeffrey A. Timmons, Babson College, SAD)
- 2/3 od ukupno svih zaposlenih ljudi radi u malim i srednjim poduzećima i predstavlja više od pola ukupne dobiti
- u EU **20 milijuna** malih i srednjih poduzeća u kojima radi **126 milijuna ljudi**, 92% od njih imaju do 10 zaposlenih (mikro)
- mali i srednji poduzetnici smatraju se pokretačima gospodarstva; glavni su izvor zaposlenja te u njima nastaju mnoge poslovne ideje
- ključnu ulogu u stvaranju poduzetničke klime je percepcija poduzetnika kao onih koji preuzimaju rizik: poduzetnici trebaju dobiti uvažavanje i od strane političara, birokracije i medija

...i još...

- mala i srednja poduzeća najosjetljivija su na promjene u poslovnom okruženju, posebno ih pogađa pretjerana birokracija, ali će isto tako među prvima doživjeti procvat kada se ukinu birokratske prepreke
- **80 %** novootvorenih radnih mjesta stvara se u malim i srednjim poduzećima, iako prevladava percepcija da se ona najviše stvaraju u velikim poduzećima
- kad bi svaki mikro poduzetnik, a takvih ima u RH oko 70.000 zaposlio jednu nezaposlenu osobu, a koja je izgubila posao tijekom krize, zaposlila bi se gotovo trećina nezaposlenih
- za zaposliti jednog radnika nije potrebno toliko sredstva kao kod velikih investicija, a i lakše je ostvariti s obzirom na brojne barijere koje koče velike investicije
- govori se kako hitno treba rješavati nezaposlenost, stječe se dojam da se radna mjesta stvaraju po direktivi, a stvara ih gospodarstvo

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA
CROATIAN EMPLOYERS' ASSOCIATION

Malo i srednje poduzetništvo u brojkama

1. Trgovačka društva	81.179
Mikro	69.402
Mali	10.438.
Srednji	1.339
2. Obrti	89.606
3. Zadruge	1.026
UKUPNO malih i srednjih poduzeća	171.811

+ 411 VELIKIH PODUZEĆA

UKUPNO GOSPODARSTVO 172.222 gospodarska subjekta
(bez slobodnih profesija i individualnih poljoprivrednika)

Poduzećem nazivamo svaku gospodarsku cjelinu, neovisno o pravnom obliku (obrt ili trgovačko društvo) što je potrebno ponavljati jer se ponekad pod poduzetništvom podrazumijevaju samo trgovačka društva, što je pogrešno

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA
CROATIAN EMPLOYERS' ASSOCIATION

Broj zaposlenih u malom i srednjem poduzetništvu

1. Trgovačka društva	546.431
Mikro	138.924
Mali	239.267
Srednji	168.240
2. Obrti	213.101
3. Zadruge	3.539
UKUPNO zaposlenih u MSP	763.071

+ 290.390 zaposlenih u 411 velikih poduzeća

UKUPNO U GOSPODARSTVU zaposleno 1.053 461 osoba
(bez slobodnih profesija i individualnih poljoprivrednika, cca 70.000 ljudi)

UKUPNO ZAPOSLENIH U RH 1.417.900
(razlika od oko 300.000 je javna i državna uprava i lokalna samouprava)
Podaci FINA, HOK (2010)

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA
CROATIAN EMPLOYERS' ASSOCIATION

**Treba jačati privatni sektor jer bez njega nema razvoja
gospodarstva.**

**Radna mjesta stvaraju poduzetnici i to najviše
mala i srednja poduzeća.**